

Interpellationssvar - Ordning, trygghet, studiero och resultat i skolan

Inledningsvis vill jag tacka interpellanten för den inkomna interpellationen som gäller ett tema som är relevant för hela Sverige, det vill säga en nulägesbild av hur det ser ut i landets skolor i fråga om ordning, trygghet, studiero och resultat. Ännu mer aktuellt blir det kanske med tanke på att det idag finns en negativ nationell trend gällande, bland annat, elevers läsförståelse. Nedan finns mina svar redovisade under respektive fråga från interpellanten:

1. Hur stora är problemen med ordningsstörningar och bristande studieresultat?

Svaret på interpellantens fråga ser olika ut beroende på vilken skola som avses. Fjällskolorna finns inte med i denna redovisning eftersom resultaten varierar stort mellan åren på grund av elevantalet, men generellt sett så har studieresultaten inom fjällskolorna varit något bättre än – eller lika - skolorna inom tätorten, vilket kommunstyrelsen fick presenterat vid sitt senaste sammanträde. Gällande fråga tre så redovisas dock arbetet gentemot samtliga skolor. Redovisningen för Volgsjö skola och Hembergsskolan ser ut som följande:

Volgsjö skola

92% av Volgsjö skolas elever har i enkäter uppgett att de känner sig trygga på skolan. 77% av eleverna i åk F-6 har uppgett att de har bra eller mycket bra studiero. Andelen är högre på lågstadiet än på mellanstadiet. 73% av eleverna i åk 6 hade, vid den senaste mätningen, godkända betyg i samtliga ämnen. De övriga eleverna kan ha fått betyget F i ett eller flera ämnen.

Hembergsskolan

Enligt en elevenkät som genomfördes 2023 svarade ca 40 % av eleverna att skolans regler inte efterföljs. 70 % av våra elever i år 9 var behörig till gymnasiets yrkesprogram. Studieresultaten varierar mellan årskurserna och mellan olika läsår. Orsaken till att en del elever misslyckas kan vara flera. Det kan exempelvis kopplas till inlärningssvårigheter, studiero, förmåga att koncentrera sig och att ha uthållighet att slutföra uppgifter. I en kommun som Vilhelmina kan man även märka av en ”antiplugg-kultur”. Vi vet att föräldrars utbildningsnivå har betydelse. Vi upplever att elever med problemskapande beteende har ökat senaste åren. Det kan bero på olika saker:

- Fler och fler elever diagnostiseras med en NPF-diagnos, men det kan ta lång tid innan den fastställs. Kötiderna till BUP är långa och en del ärenden går ej vidare till utredning hos BUP, trots stora svårigheter i skolsituationen.
- Vi upplever även att allt fler elever mår dåligt och det gör att vi behöver vara varsamma med de insatser vi beslutar om. I vissa fall rekommenderar BUP skolan att ta bort alla krav runt elever. Även detta kan påverka kunskapsutvecklingen och situationen i klassrummen.
- Eleverna får allt svårare med uthållighet och att koncentration. Det påverkar förmågan att anstränga sig och att arbeta med skoluppgifter. Vi misstänker att sociala medier och omfattande skärmtid kan vara en av orsakerna till detta. Detta påverkar både studiero och kunskapsutveckling.

Elevers språkutveckling tenderar blir sämre och sämre. Detta märks redan i förskolan, men förstärks högre upp genom skolåren. Låg språkförståelse gör att man får svårare att tillgodogöra sig undervisningen.

2. Hur hög är andelen elever med en frånvaro över 15 procent?

Volgsjö skola

Under läsåret 23/24 hade i genomsnitt 3,6% av eleverna i åk F-6 en frånvaro över 20 %.

Hembergsskolan

32 % av våra elever hade 20 % frånvaro eller mer under perioden mellan påsk och sommarlovet.

3. Hur arbetar skolan och socialtjänsten i Vilhelmina kommun för att förebygga och hantera ordningsstörningar, frånvaro och bristande studieresultat.

I skolan görs omfattande insatser inom detta område. I vissa fall samarbetar vi med andra instanser. Skolan har rutiner gällande ordningsstörningar och frånvaro. Gällande studieresultat ingår det i vårt kvalitetsarbete att analysera och sätta in insatser utifrån behov. Vid ordningsstörningar som kräver kraftigare åtgärder upprättas en orosanmälan. Orosanmälan till IFO ingår i skolans rutiner vid frånvaro, även till HLT där IFO ingår (HLT står för hälsa, lärande och trygghet vilket är en satsning på samverkan som pågår i hela länet. I gruppen ingår representanter från socialtjänsten, Region Västerbotten och kommunens skolor).

Gällande det förebyggande arbetet har vi inga gemensamma insatser mellan skola och IFO. Däremot jobbar skolan med förebyggande insatser genom att skapa trygghet och trivsel i skolan. Vår elevhälsa är en viktig del i detta arbete så även trygghetsteam, skolhund etc. Här följer exempel på insatser under de senaste åren:

- Frånvarorapportering i skolplattformen. Vårdnadshavare kan direkt se om deras barn uteblir från lektioner. Upprättad handlingsplan som följs när frånvaron börjar eskalera. Exempelvis kontaktas vårdnadshavare och man gör en enkel kartläggning. Om frånvaron är mer omfattande görs en fördjupad kartläggning för att hitta orsaken. Olika insatser sätts in för att ändra läget. Om frånvaron fortsätter kan man ev. koppla ärendet till HLT då flera instanser samarbetar, ev. görs en orosanmälan till socialtjänsten.
- Elever kan delta i en insats där hästar används för att jobba fram en bra relation mellan skolpersonal och elev, samt för att eleven ska få lättare att ta steget tillbaka till skolan.
- Främjande insatser som ex:
 - Utvecklingsarbeten för god studiero, värdegrundsarbete med insatser för trygghet, utveckling av undervisningens kvalitet, tydliggörande pedagogik, språkutvecklande arbetssätt, relationellt ledarskap, aktiva raster, hälsostärkande insatser
 - Elevhälsomöten där elevhälsans personal möter och handleder arbetslag i både sociala och pedagogiska frågor
 - Utbildningar för personal inom exempelvis NPF
 - Studiehandledare
 - modersmålsundervisning
- Handledning av skolpsykolog
- Samrådsmöten med vårdnadshavare och elever
- SIP-möten där ex skola, vårdnadshavare och BUP samverkar. Ibland även socialtjänst eller habilitering.

- Föräldramöten med specifika teman som ex. Skärmtid och sociala medier, kamratskap, samarbetet hem och skola,
- Disciplinära åtgärder som ex. utvisning, kvarsittning, avstängning
- Omfattande kartläggningar för att få en bild av var eleverna befinner sig i utvecklingen inom ett ämne. Utifrån detta planeras insatser
- Undervisningskonferenser där lärare, rektor och elevhälsoteam möts för att diskutera både kunskapsutvecklingen i klassen samt den sociala utvecklingen
- Extra anpassningar till elever i behov
- Upprättande av åtgärdsprogram och särskilt stöd till elever i behov av omfattande stöd.
- Systematiskt kvalitetsarbete (kartläggningar, analyser, utvecklingsbehov ringas in, insatser, uppföljningar)

Sammanfattningsvis är detta frågor som våra medarbetare jobbar med dagligen, på flertalet olika vis, för att eleverna ska få verktyg och möjlighet att nå så långt de kan.

Andreas Eliasson

Kommunstyrelsens ordförande

2024-12-06